

სიცოცხლის ხანგრძლივობის ზრდის ერთი საპირობისათვის

"იცოდეთ დროს კი არა, ღმერთს უნდა ემსახურებდეთ".
წმ. ათანასე დიდი

დღევანდელ პირობებში, გლობალურ პრობლემათა ფონზე, თვალშისაცემი ხდება სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობის მანუვრების შენარჩუნებისა და ზრდის პერსპექტივების გზების ძიება, რაც გამოწვეულია, პირველ რიგში, ქვეყანაში შექმნილი მძიმე ეკონომიკური სიტუაციით. მასობრივმა უმუშევრობამ და უკიდურესმა სიღარიბემ თავისი დადი დაასო მოსახლეობის უდიდესი ნაწილის არასრულფასოვან კვებასა და მის ჯანმრთელობას. უსახსრობის გამო იძულებული ხდებოდა სოციალურად დაუცველი და დაბალშემოსავლიანი ფენის მოსახლეობა, რომ მიიღოთ მცირე კალორიული საკვები და ავადმყოფობის შემთხვევაში ემკურნალოთ შინ დამოუკიდებლად, ექიმთან კონსულტაციის გარეშე, თანაც იაფფასიანი მედიკამენტებით, ან ზოგჯერ "ვიდაცის" ნაკარნახევი "ხალხური" სამკურნალო ხერხებით, რაც ხშირად უსარგებლო ან უკიდურეს შემთხვევებში, საბედისწირო შედეგით მთავრდებოდა. ასე მაგალითად, საქართველოში ოფიციალურად რეგისტრირებულ დაავადებათა რიცხვმა იკლო და 1990-1995 წწ.-ში 61%-ანი კლება დაფიქსირდა. ეს გამოწვეული იყო ზემოდაღნიშნული პირობებიდან და არა მისი ბუნებრივი კანონოზომიური კვებით. შედარებით სტაბილური მდგომარეობა შეიქმნა 1995-1998 წწ. და ეს შემცირება იცვლება 16%-დან 9%-მდე¹.

ამავე წლების ბავშვთა დაავადებისა და წვილბავშვთა მოკვდაობის კოეფიციენტიც დინამიკაც არასახარბიელოა და, ამასთან, ინფორმაციულად არასრულყოფილი. კერძოდ, 1992 წელს წვილ ბავშვთა მოკვდაობის კოეფიციენტი 12,4%—დან (1992წ., რაც საეჭვოდ მცირეა, მით უმეტეს, რომ 1993 წელს საერთოდ ვერ მოხერხდა მოსახლეობის ბუნებრივი მოძრაობის საერთო მანუვრებელთა გაანგარიშება საინფორმაციო ბაზის არქონის და, მთლიანობაში, უაღრესად მძიმე პოლიტიკურ-ეკონომიკური მდგომარეობიდან გამომდინარე, სააღრიცხვო საქმიანობის მოშლის გამო) გაიზარდა 15,2%-მდე (1998წ.წ.). ასეთი "ნავარდნები" სხვა ადგილებზეც გვხვდება. ასე მაგალითად, საქართველოში 1992-1993 წწ. ოფიციალურად რეგისტრირებული უმუშევრების რიცხვნობა მცირდება 673,2 კაცით, ანუ 61,7%-ით (?!)²,

იგივეს თქმა შეიძლება მოსახლეობის საშუალოთვიური შემოსავლების დინამიკაზე და ა.შ.

მდგომარეობა თითქოს გაუმჯობესდა საუკუნის დასასრულს, მაგრამ მაინც მძიმე სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობასთან გვაქვს საქმე. მკვეთრად განსხვავებული კორდინაცია და დიფერენცია შეინიშნება საქალაქო და სასოფლო ტიპის დასახლებების მოსახლეობის საშუალოთვიურ შემოსავლებში. საერთო ჯამში, ქალაქად და სოფლად იგი თანაბრდება სოფლის მოსახლეობის არაფულადი შემოსავლების ხარჯზე, ხოლო დაქირავებული შრომიდან პირველი აღემატება მეორეს 4,4-ჯერ³. ამავე პერიოდში, ასევე მძიმე შედეგებია სიღარიბის დონეებში ქალაქი-სოფლის მიხედვით საარსებო მინიმუმის მიმართ და ა.შ.

ამ და სხვა მანუვრებელთა 1992-2000 წწ. დინამიკა იძლევა საქართველოს მოსახლეობის უაღრესად მძიმე სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობას, რამაც მოსახლეობის სხვადასხვა სოციალურ ფენებში გააძლიერა მომავლის უიმედობა და ნიჟილიზმი, მატერიალური მდგომარეობის გაუმჯობესობის მიზნით შიდა და გარე მიგრაციების მკვეთრი ზრდა, მოსახლეობის ავადობის მთავრებული დონე, უმუშევრობის მაღალი დონის ფონზე კრიმინოგელური სიტუაციის ასევე მკვეთრი მატება და სხვ.

21-ე საუკუნეც ბევრად არ გამოირჩა ამ პირობების გაუმჯობესობით. 2000-2005 წწ. უმუშევრობის დონე გაიზარდა 5,9%-ით, სამომხმარებლო ფასების ინდექსი - 32,3%-ით, საშუალოთვიური სამომხმარებლო ხარჯები ერთ სულ მოსახლეზე გაანგარიშებით 2002-2005 წწ. - 25,6%-ით, სიღარიბის დონე 17,7%-ით, მოსახლეობის ავადობის დონე 2000-2003 წწ. - 42,2%-ით⁴, 2003-2005 წწ. კი - 20,9%-ით⁵ და ა.შ.

საქართველოს მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა ტოლფასად აისახა მოსახლეობის ბოლო პერიოდის ბუნებრივ მოძრაობაზე. 2000-2004 წწ. შობადობა იმატებს 4,5%-ით, მოკვდაობა 5,6%-ით და, საერთო ჯამში, ამ პერიოდში გვაქვს დემოპულაცია და ბუნებრივი მატების კოეფიციენტი მცირდება 33,4%-ით⁶.

ეკონომიკური თრეზორი

¹ საქართველოს სტატისტიკური წელიწადი 1999 წ., გვ. 110-111
² იქვე, გვ. 40
³ იქვე, გვ. 26-27
⁴ საქართველოს სტატისტიკური წელიწადი 2000 წ., გვ. 68-69
⁵ სასურსათო უზრუნველყოფის მდგომარეობა, ტენდენციები ციფრებში, №22, 2006 წ., გვ. 11-12,19,21 და 26 და საქართველოს სტატისტიკური წელიწადი 2005 წ., გვ. 71 ა.შ.
⁶ წყარო: www.statistics.ge
⁷ საქართველოს სტატისტიკური წელიწადი 2004 წ., გვ. 41 და www.statistics.ge

ამდენად, ზემოთ ჩამოთვლილმა პირობებმა და მიზეზებმა განაპირობეს მოკვდაობის კოეფიციენტის შობადობაზე ურო მაღალი ტემპით ზრდა, ამას დაემატა ბოლო პერიოდში მოსახლეობის უმწვეო მდგომარეობაში მყოფ ოჯახებზე გაწეული დახმარებების მკვეთრი შემცირება და საინტერესოა, ასეთი დინამიკის საფუძველზე, როგორი იქნება პროგნოზი?

საზოგადოების პირველად უჯრედს ოჯახი წარმოადგენს. თუ ცალკეული ოჯახები ძლიერი (მრავალწევრიანი) და მაღალ შემოსავლიანია, მაშინ სახელმწიფოც ეკონომიკურად ძლიერია, რამეთუ პირველის მდგომარეობის პირდაპირი შედეგი მეორეა. მაგრამ ოჯახის მარნენალი წევრების (მშობლების) დაბალმა შემოსავლებმა, მძიმე მატერიალურმა მდგომარეობამ და უმუშევრობამ თავისი დალი მაინც დაასვა ქართველი ერის მდგომარეობას ფიზიკური და სულიერი თვალსიზრისით და, შესაბამისად, ასეთ პირობებში ცხოვრებაც გაძნელდა და, რაც მთავარია, შემცირდა ქართველი კაცის საუკუნეების მანძილზე ნაქები დღევრძელი სიცოცხლე და ბატონდება „ნაადრევი“ სიკვდილი.

საზოგადოების ჯანმრთელ არსებობაზე უნდა იზრუნოს სახელმწიფომ, რაც ამჟამად არაეფექტურად ჩანს, და ცალკეულმა მოქალაქეებმა ინდივიდუალურად. ხელისუფლების ჩვეული დაპირებებზე დაყრდნობა სიტუაციას ვერ გამოასწორებს. ამდენად, ძირითადად გერსება ინდივიდუალური მცდელობა მდგომარეობის გამოსასწორებლად. ამისათვის კი რა გზას უნდა დაადგეს მოსახლეობა?

ჩვენი აზრით ამ მთავარი პრობლემებიდან განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მივმართოდ მოკვდაობის მანვენებელთა შემცირებისათვის, რომ გავზარდოთ ქვეყანაში მოსალოდნელი სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა. შობადობა „სულ უფრო ახალ-ახალი თაობების, ბავშთაშობის პროცესის ინტენსივობაა, ხოლო მოკვდაობა, ასევე, უწვევტი პროცესია - თაობათა სიცოცხლის შეწყვეტით, მთლიანობაში, ცალკეულ ადამიანთა გარდაცვალების გარდაუვალი შედეგი“⁸ (ძალზედ საინტერესოა მოკვდაობის წმ. მამების განმარტებაც, რომელსაც ქვემოთ შევეხებით).

როგორ ვებრძოლოთ საქართველოს მოსახლეობის მოსალოდნელი სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობის მანვენებლის ზრდისთვის და მოკვდაობის ინტენსივობის შემცირებისათვის? პირველ რიგში ამ საკითხისადმი სახელმწიფოებრივი მიდგომით და პროდუქტიული დემოგრაფიული პოლიტიკის შემუშავება-გატარებით, რომელიც უნდა გახდეს "საშუალებათა და არა მიზნების პოლიტიკა.

მოსახლეობის მატების მანვენებლები არ არის ბოლო სიდიდეები... ესაა ორიენტირები, რომელთა ვარიანტებით შეიძლება მივალწიოთ განსახლვრე მიზნებს“¹⁰.

მეცნიერთა დასკვნებით ცნობილია, რომ მოკვდაობის ასეთმა განვითარებამ, კერძოდ მოკვდაობის ინტენსივობის ზრდამ შობადობაზე, შეიძლება საკვალალო შედეგებამდე მიიყვანოს როგორც ცალკეული რეგიონის, ისე მთელი ქვეყნის მოსახლეობა კერძოდ, "შეიძლება სრული საფუძველიანობით დამტკიცოთ, რომ შობადობის ამაღლებისათვის თუ არ იქნება მიღებული აქტიური ზომები, მაშინ უახლოეს წლებში ზოგიერთ ოლქში, სადაც მოსახლეობის ასაკობრივი სტრუქტურა უკვე არახელსაყრელია, შეიძლება მოკვდაობის შობადობაზე გადაჭარბების რეგისტრაცია მოხდეს“¹¹.

ჩვენი აზრით, ხსნა ქრისტიანული ცხოვრების წესში უნდა ვეძებოთ. ვინაიდან უკიდურესი გაჭირვების დროს, სიკვდილ-სიცოცხლის ზღვარზე სწორედ სასოება და რწმენა გადაარსენდა ერს. ამდენად, მდგომარეობის გაუმჯობესებისათვის, მოსახლეობის პოპულაციის ზრდისათვის და სხვა სოციალური მოვლენების მართვისათვის უფრო მართებული და ნაყოფიერი გამოდგება დღეს "ნაადრევი" სიკვდილის წინააღმდეგ ბრძოლის ქრისტიანული ზნეობრივ-მორალური კუთხით მიდგომა. ვნახოთ რას გვასწავლის ბიბლია, წმიდა მამები და გზასაც შევიცნობთ.

უფალმა გააფრთხილა ადამი, რომ მხოლოდ კეთილის და ბოროტის შეცნობის ხის ნაყოფი არ შეჭამო, რადგან როგორც კი შეჭამ, მოკვდები (დაბ; 2,17). წმიდა მამათა სწავლებით - ასეთი მუქრით სიკვდილი არ შეიძლება მივიღოთ უმცაემისიერ მოვლენად (მეყსუყვალად გარდაცვალება არამედ როგორც პროცესი: ავადმყოფობისა, დაუღურებისა, ან ჯანის გამოცლისა, რაც განსაკუთრებით საგრძნობი ხდება სხეულის დაავადებით და სულის მწუხარება-სევდიანობით. ცოდვით დაცმით ადამს წაერთვა უკვდავება და მოიპოვა უსიკური სიკვდილი.

პავლე მოციქული გვარიგებს, რომ „...როგორ ერთი ადამიანის მიერ ცოდვა შემოვიდა ქვეყნურებაზე, ხოლო ცოდვის მიერ-სიკვდილი, ასევე სიკვდილი გადავიდა ყველა ადამიანში, იმიტომ, რომ ყველამ შესცოდა ამაში“ (რომ, 5,12). გამოდის, რომ ადამის და ევას დაცემის შემდეგ (დაბ, 3,6) სულ მთამომავლანიც, ცოდვილნი გავხდით, ე.ი. მოვდავნი და შედეგმაც არ დააყოვნა. მიწაზე დაფსირდა პირველი ფიზიკური სიკვდილიც - კანონი მოკლა აბელს.

⁸ წყარო: www.statistics.ge

⁹ Населения мира. Демографический справочник, Мысль, V., 1989 г., ст. 25; Вишневский А. Воспроизводство населения общества, V., АиС, 1982 г., ст. 7-8.

¹⁰ Берельсон Б., Некоторые заметки о регулировании процессов народонаселения, В кн.- проблемы народонаселения, о демографических проблемах стран Запада, М., 1972 ст. 6; Вишневский А. Демографическая политика и демографический оптимум, В кн.- Демографическая политика, М., 1971 г., ст. 69-70.

¹¹ Бедный М., Демографические процессы и прогнозы здоровья населения, М., АиС, 1972 г., ст. 15.

მოუხედავად დაცემისა, დმერთმა უსახლვრო სულგრძელობისა და შეუდარებელი კაცობიერებით მიიწვია არ გაწირა ადამიანთა მოღვაძე და, შესაბამისად, მათი სიცოცხლის ხანგრძლივობაც მაღალი იყო, უძრავეს შემთხვევაში, „მაქსიმუმსაც“ აღწევდა. მაგალითად, მათუსალამ ცოცხლად 969 წელი, იარედმა - 962 წ., ნოემ - 950 წ., სითიმ - 912 წ., კანაანმა - 910 წ., ენოსმა - 905 წ. თუ დავაკვირდებით იმავედროულად შობადობის კოეფიციენტს, იგი მაღალი იყო ამ პერიოდებისათვის. (უშვილობა ღვთის რისხვად ითვლებოდა, რაც იშვიათად ფიქსირდებოდა). ამასთან, არსებობს საფუძვლიანი ვარაუდები, რომ მოკვდაობის დაბალი კოეფიციენტების ხარჯზე იზრდებოდა მოსახლეობა "ვითარცა ზღვაში ქვიშა..." და ღვთის მოშიშობით ისინი ხანგრძლივად ცოცხლობდნენ. ცნობილ გარემოებათა გამო, შეუძლებელია გამოთვლა სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობის წარდგინა. მაგრამ უსაფუძვლო არ იქნება იმის მტკიცება, რომ მაშინდელი ცივილიზებული სამყაროსათვის (სამხრეთ-აღმოსავლეთი ევროპა, სამხრეთ-დასავლეთი აზია და ჩინეთი, ჩრდილო-აღმოსავლეთ აფრიკა და სხვ.) ჩათვალოს ბევრჯერ მეტად, ვიდრე ეს აქამდე იყო მიღებული. წმ. მამათა სწავლებით სიცოცხლის ხანგრძლივობის მაღალი შედეგები განპირობებული იყო ადამიანთა მიერ სადენილი შედარებით ნაკლები სიმძიმის ცოდვების სისშირით, რამეთუ სულს ამძიმებს ცოდვები და რაც უფრო დამძიმებულია იგი, მით უფრო ავადმყოფობს სხეული და მალე შეიძლება დადგეს "ნაადრევი" სიკვდილიც.

წარდგინის შემდეგ სიცოცხლის ხანგრძლივობის ასეთი მიღწევები აღარაა დაფიქსირებული, თვით უფალი აკანონებს ადამიანებისთვის "კაცის ხანი"-ს მაქსიმუმს - 120 წელს. ადამიანებმა თავიანთი ცოდვით დაცემის ინტენსივობით დაკარგეს ასწლეულები და ხანმოკლე სიცოცხლეც დაიშინებინეს. ამ პერიოდისათვის ცნობილ მედიკოსთა და დემოგრაფთა გამოთვლით სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა 26 წელს აღწევდა, რაც ძალზედ მცირედ და საკამათოდ მიგვაჩნია. მართებულია ის მსჯელობა, რომ ეს ძირითადად გამოწვეული იყო რთვ ქვეყნებში ომებით, ეპიდემიებითა და ბავშვთა მაღალი სიკვდილიანობით. წმ. დავით მეფესაღმუხე მოსე წინასწარმეტყველის ღოცვას ვაღაობით გადმოგვცემს: "...რამეთუ ყოველნი დღენი წუენნი მთაჲ დღეს და რისხვითა შენითა მოგაკლდით წუენ; წუენი წუენნი ვითარცა დედაზარდლი იწურთიდეს. დღენი წუელიწადთა წუენთა მათ თანა სამყოცდათ წუელ, ხოლო უკუეთუ მოვიდა წუენ ზედა სიმშვიდე და წუენ განვიწავლენით" (ფს. 89, 9-10).

თუ თვალს გადავაკლებთ ებრაელთა ბიბლიურ ისტორიას, მათი ცოდვების საზღაურად ღვთისგან დასჯა იყო ხილარობე, შინაგანი კეთილდღეობის არამდგრადობა და სიცოცხლის ხანგრძლივობის შეკვეცვა. ღვთისმეტყველთა განმარტებით მათი ცხოვრება გართულდა და დამძიმდა; ის გახდა ძლიან მოკლე წინაპართა სიცოცხლის ხანგრძლივობასთან შედარებით. ამ დროს უკვე 70 წლიდან 80 წლამდე აღწევს შედარებით ძლიერნი¹². შეიძლება დავასკვნათ, რომ სიცოცხლის ხანგრძლივობის მოდერული მაჩვენებელი 70 წელი იყო და, ამასთან, ადამიანი სიცოცხლის უმეტეს ნაწილს ხარჯავდა შრომასა და ავადმყოფობაში (საღმობაში).

გადაიღა დრო და ცივილიზირებული აღმოსავლეთი მოთმინებით ელოდებოდა მესიის - ქრისტეს გამოჩენას. მაცხოვრის ხორცის შესხმამ, ანუ კაცური ბუნების მიღებამ უდიდესი სიხარული მოუტანა დედამიწის მცხოვრებთ. მან მართლაც რომ გაახლა სიცოცხლის წყურვილი ტანჯულ დროში და ცხოვრების მიზანიც დაანახა ერებს "და როგორც ხორციელ სიცოცხლეში ვერ დავრწმუნებთ ერთ ხნოვანებაში და გავივლით ასაკთ: ყრმობისა, სიყმაწვილისა, დაავადებებისა და სიბერისა, ასევე სულიერ სიცოცხლეში არ შეიძლება მთელი სიცოცხლე რწმენაში ყრმებად დავრწმუნოთ, არამედ უნდა ვეცადოთ ვიზრდოთ ნელ-ნელა, ძალიდან ძალიამდე, - იმ დრომდე ვიდრე არ მივაღწევთ იესო ქრისტეს სრულ ასაკს".¹³

დმერთი იძლევა სიცოცხლის შემქნელ საწყისებს. იგი მოითხოვს სიწმინდეს, სიმართლეს, სიყვარულს - მოკლედ იმას, რასაც წვენ სიკეთეს ვუწოდებთ. სწორედ ესაა ღვთის მცნებანი და ადამიანური ბედნიერების წყარო. ჰდმერთისთვის ყველა ადამიანი - ერთი ოჯახია, რასაც მისცემს იგი ერთს, იგივეს აძლევს ყველას¹⁴, ხოლო სიკვდილი, როგორც ცოდვის ღალა, რა თქმა უნდა, გარდაუვალია ყველა ცოცხლისათვის, მაგრამ ღვთის მოყვარულს ისიც სიკეთეში შეეწევა. თუ გვსურს მართლად ბედნიერი ვიყოთ, უპირველეს ყოვლისა ამ გაუხადლის დღეებში, კეთილ და მართლმორწმუნენი უნდა დავრწმუნოთ. დმერთი ადამიანს სიცოცხლეს უნარწუნებს მაშინ, როცა ადამიანის გაანგარიშებით შეგდა აღარაა, ამასთან იგი უდგენს მას ასევე სიცოცხლის ზღვარსაც, როცა იგი ამას საერთოდ არ ელოდება.

კმუნება, სევდა, ფიქრი, სტრესი, ჯავრი მომავალზე ღვთის ნებით ეგზავნება ადამიანს. თვით სიკვდილსაც, როცა ან როგორც არ უნდა მოვიდეს, თითოეული სვენთაგანი უნდა შეეხვედეთ, როგორც მარადიული განსვენებისა და სიმშვიდის მაუწყებელს, რომელიც გარდაუვალია და ადრე თუ გვიან კარზე მოგვადგება. მიძმე მდგომარეობაში ჩავარდა ქართველი ერი. უძიმობას დაუპყრია ის, შექმნილი მდგომარეობით გაოგნებულია პატიოსანი ქართველი ერი და სრულიად მოსახლეობა, თუმცა სად ნანს სულმცხ ნაბუდებული შეურთგებული ბრძო-

¹² Тольковая Библия или Коментарий на все книги Св. Писания Ветхого и Нового Завета, Т. 1, П-Б, 1904-1907 г., Псалтырь, ст. 311

¹³ ღაზარეს აღგინება, თბ. 1001 გვ. 135

¹⁴ Творения иже во святых Отца нашего - Теофена Затворника, изд. "Свято-успенского Псково-Печорского Монастыря и издательства "Половник", 1994 г., ст. 448.

ლის უინი ბორტების, უკანონობისა და გაჭირვების წინააღმდეგ?

გამოდის რომ ხსნა ჭეშმარიტ რწმენაშია. მხოლოდ ის გადაგვარჩენს! "ჭირი გექნებათ ქვეყნად, მაგრამ გამხსნევდით: მე ვიღლი ქვეყანა (იაონე, 16,33). ასევე გვამხსნევებს მოციქულნიც "... მაშ, დაითმინე ჭირი, როგორც იესო ქრისტეს კეთილმა მუომარმა" (2 ტიმ. 2, 3) და "მიწის მუშამ პირველმა უნდა იგემოს ნაყოფისაგან" (2 ტიმ. 2, 6).

ასე რომ ნუ შეეშინდებით, ჩვენი სიკეთით ჩვენს საზღაურს აუცილებლად მივიღებთ ღვთის წყალობით. უნდა გვახსოვდეს, რომ - 3ჭამისა და სმისაგან დასნეულებული მრავალი უნახავს კაცს, ხოლო თავშეკავებისაგან, მოთმინებისაგან - არცერთი" (წმ. ეპირსკოპოსი გაბრიელ ქიქოძე). ამ თავშეკავებასა და მოთმენას, ეკლესიის სწავლებით, სწორედ მარხვა გვაძლევს, რაც ჭეშმარიტად სიცოცხლის უშრეტ წყაროდ ითვლება. დიდი ხნის გარდასული დრო უკან ვეღარ დაიბრუნება, მაგრამ ვის არ გვინდა ხანგრძლივი სიცოცხლე? რაში მდგომარეობს მინც მისი საიდუმლო?

ვისგან გავიგოთ ეს, თუ არა თვითონ ხანდაზმულებიდან, ე.ი. ვინც ცხოვრებისეული გამოცდილებით ჩაწვდა ამ საიდუმლოს. მაგრამ ქვეყანაზე არიან ისეთი ღრმად მოხუცებულნიც, ღვთის რწმუნნი, რომლებთან მიახლოება თვით სიკვდილსაც ეშინოდა, ვიდრე თეთრად, ჭაღარით არ შეიმოსებოდა მათი თმა. ეს მოხუცები წმიდა ბერები იყვნენ (და არიან). აი მათი საცხოვრებელი ადგილები: ვიწრო სენაკები, უკაცრიელი უდაბნოები, ბნელი მღვიმეები და გაუვალი ტყეები... ძნელი იქნებოდა ალბათ ამის დაჯერება, რომ არა ბევრი უტყუარი მოწმე და თვითმხილველი. უამინდობაში ფეხშიშველი ლოცვა და შრომა, საკვები შემოიფარგლებოდა მცენარეული მცირე ნაყოფით, ფოთლებითა და ველური თაფლით. მაგრამ საოცრება - ანტონი დიდმა უდაბნოში 70 წელი იცოცხლა, სულ კი - 105 წ., ონოფრე დიდმა - 60 წ., ილია ეგვიპტელმა - 70 წ., პავლე კომელიელმა - 50 წ. (ამას ემატება მონასტერში - 40 წ. და სულ 112 წლამდე მიაღწია) ¹⁵.

იყვნენ მესვეტენიც. მთელი სიცოცხლე ზამთარ-ზაფხულ, ქარ-ავდარში იყვნენ უმოძრაოდ მდგარი, რასაც ჩვენ ერთ კვირასაც ვერ გავუძლებთ. ხოლო ისინი უძლებდნენ და თანაც რამდენს: სვიმონ მესვეტემ სულ 100 წელი იცოცხლა, აქედან სვეტზე 80 წელი იყო დაყუდებული; ავლიპიმ სულ - 118 წ., აქედან სვეტზე - 53 წ., ფეოდესიმ სვეტზე - 50 წ., ხოლო ლუკა 45 წელი იყო დაყუდებული¹⁶. ამასთან, შეიძლება მოვიტანოთ უამრავი ასეთი მაგალითი, მართალია, მძიმე, მაგრამ ხანგრძლივი ცხოვრებისა, თუმცა ასეთ ღმერთშემოსილ მამებს თვით უფალი იფარავდა.

წმ. მამათა ცხოვრება ნათლად მიუთითებს, რომ მარხვა, თავშეკავება და ქრისტიანული ღვაწლი ჭეშ-

მარიტად ამ წუთისოფელს ამარცხებს და ახანგძლივებს სიცოცხლეს. მაშასადამე ვიცხოვროთ ღვთისნიერად და უფალიც დღევრძელობით დაგვლოცავს. რამეთუ ამით სახითა მრავალ ჯამ სცხოვდე და შეგვიძინოთ შენ წელი ცხოვრებისა შენისა" (იგაენი, სოლომ. 9.11) და "აჰა ესერა ესრეთ იკურთხოხ კაცი, რომელსაც ეშინოდის უფლისა. გაკურთხოხ შენ უფალმან სიონით, და იხილო შენ კეთილი იერუსალემისა ყოველთა დღეთა ცხოვრების შენისათა, და იხილნე შენ შვილნი შვილთა შენთანი..." (ფს. 127. 4-6).

საფრთხეს ვერიდოთ, ეშმაკმა დაისადგურა და მბრძანებლობს ჩვენში, სიცოცხლის დაუძინებელი მტერი - ცოდვა. მისი ნაყოფია ავადმყოფობა და სიკვდილი: ალკოჰოლისტს უბრძანებს - დიდხანს ვერ იცოცხლებ; მრუშს იგივე განაჩენი - შენი გარყვნილი ცხოვრება მალე დაგშრეტს, პატივმოყვარეობასა და ნაყოფანებასაც იგივე ელოდება. მაშასადამე, ცოდვა ყოფილა ნამდვილი მტერი ჩვენი სიცოცხლისა. შენივე ცოდვანი შეგიმოკლებენ და დროზე ადრე წაგართმევს სიცოცხლეს. როგორც წმ. ეპისკოპოსი გაბრიელ ქიქოძე გვასწავლიდა თავშეკავება ყველაფერში! - აი დედა ჯანმრთელობისა და დღევრძელი სიცოცხლისა.

გამოდის, რომ ყველა ფაქტორი, რომლებიც სიკვდილის მიზეზთა გამომწვევია, ცოდვის ნაყოფად შეიძლება ჩათვალოს. ამასთან, ისინი მართლაც მომაკვდინებელ გავლენას ახდენენ ადამიანის ორგანიზმზე და თუ შევძლებთ დღევანდელ გაუსაძლის პირობებში მართლმწამებუნე ქრისტიანის წესით მოღვაწეობას, თავისუფლად გადავიტანოთ ცხოვრების მიერ შექმნილ ბარიერებსა და სიძნელეებს. შედეგად, ღვთის ნებით დავიმსახურობთ წაღობას, რაც დღევრძელი სიცოცხლის, მისი ზრდასაწინდარი იქნება.

შედგვი - სიკვდილიანობის შემცირება მთელი რიგი ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით, შრომით უნარიანი ასაკის მოსახლეობის ხვედრითი წილი ზრდა (მთლიან მოსახლეობაში), ბაშეთა მოკვდავების კოეფიციენტთა შემცირება (ცნობილია რომ ბავშთა ავადმყოფობა ხშირად მშობლების ცოდვის ბრალიცაა), მოსახლეობის შრომის უნარიანობის ამაღლება, ამას ემატება სხეულის სუფთაობა და ფიზიკური სიმტკიცე, რწმენაში გაძლიერება და ღვთისაგან დალოცვა. ღმერთი ხომ მოითხოვს შრომად იმას, რაც შეგვიძლია. შეუძლებელს ის მოითხოვს. საზოგადოების ასეთი ქცევა ჩაითვლება ჩვენი თავის და ერისთვის ზრუნვად.

100 ათასი მოწამე ეწამა ერთ დღეს თბილისში ქრისტეს მოძღვრებისათვის მაშ გაგძლიერდეს ჩვენში, ერთად ვადიდოთ ღმერთი, დავითმინოთ ცხოვრება და ვიცხოვროთ ჩვენი წინაპრების ცხოვრების მაგალითით და ამ ქვეყნად ჯილდოთ და დღევრძელი სიცოცხლეს.

¹⁵ ლაზარეს აღდგინება V ტ., გვ. 184-185
¹⁶ იქვე